

АНАЛІЗ ВИКОРИСТАННЯ ЗАРУБІЖНИХ МОДЕЛЕЙ СТИМУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ОСНОВИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ

©2024 СЬОМЧЕНКО В. В., ДОБРДУБ А. А.

УДК 330.341.1:658.152(100:477):005.52
JEL: B41; F21; O12; O32

Сьомченко В. В., Добродуб А. А. Аналіз використання зарубіжних моделей стимулювання інвестиційно-інноваційної діяльності як основи сталого розвитку вітчизняних підприємств

У статті доведено важливість стимулювання інвестиційно-інноваційної діяльності та її вплив на розвиток економіки різних країн світу. Досліджено роль держави у сприянні розвитку інвестиційної та інноваційної активності підприємств. Узагальнено дані досліджень вітчизняних і зарубіжних учених у сфері регулювання питань інвестиційної та інноваційної діяльності різних країн світу, їх розвиток і стимулювання. Визначено показники, на основі яких складають рейтинг Глобального інноваційного індексу, та проаналізовано його за результатами 2023 р. Визначено країни, які є лідерами серед підприємств у сфері інноваційної та інвестиційної активності. Зазначено, що серед інших країн Україна посідає 55 місце у Глобальному рейтингу інновацій, що свідчить про недостатній розвиток інвестиційно-інноваційного середовища. Розглянуто моделі стимулювання інвестиційної та інноваційної діяльності таких розвинутих країн, як Швейцарія, Швеція, США, Велика Британія та Сінгапур. Досліджено особливості інвестиційно-інноваційної моделі розвитку кожної із провідних країн та визначено її вплив на конкурентоспроможність економіки. Проаналізовано концепцію, стратегію та пріоритетні напрями державної підтримки інвесторів провідних країн світу. Визначено міжнародні податкові інструменти стимулювання інвестиційної та інноваційної діяльності. Розглянуто фактори сповільнення розвитку інвестиційно-інноваційної діяльності в Україні та визначено актуальність залучення зарубіжного досвіду в побудові ефективного механізму підвищення інвестиційної привабливості вітчизняних підприємств. Для модернізації вітчизняної економіки наведено особливості державного регулювання інвестиційної діяльності таких західноєвропейських країн, як Франція, Німеччина, Польща та Угорщина, де економічні процеси також набули активного розвитку. Обґрунтовано можливості адаптації успішних інструментів розвинутих країн світу до вітчизняних умов, а також визначено напрями державної підтримки економіки України у сфері інвестиційної та інноваційної діяльності для підвищення інвестиційної привабливості вітчизняних підприємств та поліпшення економічної ситуації країни загалом.

Ключові слова: інвестиції, інновації, інвестиційна діяльність, індекс інновацій, підприємство, податкове стимулювання.

Рис.: 2. **Табл.:** 1. **Бібл.:** 9.

Сьомченко Вікторія Вікторівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку та оподаткування, Запорізький національний університет (вул. Жуковського, 66, Запоріжжя, 69600, Україна)

E-mail: vika-znu72@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4860-0964>

Добродуб Андрій Андрійович – здобувач кафедри обліку та оподаткування, Запорізький національний університет (вул. Жуковського, 66, Запоріжжя, 69600, Україна)

E-mail: andreydobrodub@gmail.com

UDC 330.341.1:658.152(100:477):005.52
JEL: B41; F21; O12; O32

Somchenko V. V., Dobrodub A. A. Analysis of the Use of Foreign Models of Stimulation of Investment and Innovation Activity as the Basis for Sustainable Development of Domestic Enterprises

The article proves the importance of stimulating investment and innovation activity and its impact on the development of the economy of different countries of the world. The role of the State in promoting the development of investment and innovation activity of enterprises has been studied. The data of research of domestic and foreign scientists in the field of regulation of investment and innovation activities of different countries of the world, their development and stimulation are summarized. The indicators on the basis of which the rating of the Global Innovation Index is compiled are determined and analyzed according to the results of 2023. The countries that are leaders among enterprises in the field of innovation and investment activity are identified. It is noted that among other countries, Ukraine ranks 55th in the Global Innovation Ranking, which indicates insufficient development of the investment and innovation environment. Models of stimulation of investment and innovation activities of such developed countries as Switzerland, Sweden, the USA, Great Britain and Singapore are considered. The features of the investment and innovation model of development of each of the leading countries are studied and its impact on the competitiveness of the economy is determined. The conception, strategy and priority areas of the State support for investors in the leading countries of the world are analyzed. International tax instruments for stimulating investment and innovation activities have been identified. The factors of slowing down the development of investment and innovation activity in Ukraine are considered and the relevance of attracting foreign experience in building an effective mechanism for increasing the investment attractiveness of domestic enterprises is determined. For the modernization of the domestic economy, the peculiarities of the State regulation of investment activity in such Western European countries as France, Germany, Poland and Hungary, where economic processes have also become actively developed, are presented. The possibilities of adaptation of successful instruments of developed countries of the world to domestic conditions are substantiated, as well as the directions of the State support of the economy of Ukraine in the field of investment and innovation activities to increase the investment attractiveness of domestic enterprises and improve the economic situation of the country as a whole are determined.

Keywords: investments, innovations, investment activities, innovation index, enterprise, tax incentives.

Fig.: 2. **Tabl.:** 1. **Bibl.:** 9.

Somchenko Viktoriia V. – PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Accounting and Taxation, Zaporizhzhia National University (66 Zhukovskoho Str., 69600, Ukraine)

E-mail: vika-znu72@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4860-0964>

Dobrohub Andrii A. – Applicant, Department of Accounting and Taxation, Zaporizhzhia National University (66 Zhukovskoho Str., 69600, Ukraine)

E-mail: andreydobrohub@gmail.com

Інвестиційно-інноваційний розвиток національної економіки є основою її конкурентоспроможності на світовому ринку. На сучасному етапі розвитку світового господарства спостерігається тенденція до підвищення темпів науково-технічного прогресу. У цьому контексті розвиток продуктивних сил базується на тісній взаємодії науки та новітніх технологій, а створення та впровадження інновацій є основним чинником економічної привабливості підприємств.

Інвестиційно-інноваційний розвиток України неможливий без аналізу закордонного досвіду регулювання інвестиційно-інноваційних процесів. Сьогодні Україна все ще недостатньо залучена до стимулювання науково-дослідної діяльності підприємств, рівень їх інноваційної активності залишається низьким, а витрати на неї продовжують скорочуватися. Реалізація низки заходів, що використовують уряди світових країн-лідерів, допоміг би зупинити негативну тенденцію і, своєю чергою, дозволить у подальшому стимулювати динамічний розвиток економіки країни.

Роль держави в розвинених країнах полягає у сприянні розвитку інвестиційно-інноваційної активності підприємств шляхом створення сприятливих економічних, фінансових, організаційних і нормативно-правових умов. Досвід закордонних країн у стимулюванні інвестиційно-інноваційної діяльності є джерелом позитивних змін в інвестиційній політиці України.

Питання стимулювання інвестиційної та інноваційної діяльності країн світу у своїх роботах досліджували як вітчизняні, так і зарубіжні вчені. Зокрема, слід віддати належне таким науковцям, як Гоцуляк Л. В. [3], Гук О. В., Шендерівська Л. П., Мохонько Г. А. [4], Ігнатюк В. В., Малахова Ю. А., Сукманюк В. М. [6], Руденко О. А. [7], Сиром'ятникова О. В. [8], Шевчук І. В. [9] та багатьом іншим.

Однак, незважаючи на значну кількість публікацій, питання подальшого розвитку інвестицій та інновацій в економіці країн світу залишається актуальним і потребує більш детального розгляду, оскільки досі залишається невирішеним питання можливих перспектив використання в Україні закордонного досвіду державного стимулювання інноваційно-інвестиційної діяльності як основи сталого розвитку вітчизняних підприємств. Крім

того, невирішеною частиною проблеми є розробка рекомендацій щодо підвищення ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності в Україні на основі досвіду провідних країн світу.

Метою даної роботи є аналіз моделей розвитку інвестиційної та інноваційної діяльності провідних країн світу, оцінка їх результативності, а також визначення напрямів стимулювання інвестиційно-інноваційної привабливості вітчизняних підприємств, їх адаптація до сучасних умов економічного розвитку України.

У роботі використано загальнонаукові та статистичні (графічні) методи дослідження. За допомогою методу наукового пізнання, а саме, методу емпіричного дослідження (спостереження, порівняння, вимірювання) надано оцінку стану інноваційної діяльності країн світу; досліджено участь України у сфері НДДКР і здійснено порівняння закордонних моделей стимулювання інвестиційно-інноваційної діяльності. За допомогою статистичних (графічних) методів, таких як схеми і таблиці, розкрито рейтинг країн за Глобальним індексом інновацій у 2023 р., проаналізовано витрати на наукові дослідження та розробки за 2021–2023 рр. і наведено інвестиційні стимули провідних країн світу.

Ефективна інтеграція національної економіки у світову можлива лише за умови досягнення Україною високого загального рівня конкурентоспроможності. На сьогодні конкурентоспроможність є головним важелем стійкого економічного зростання та сталого розвитку, оскільки в її основі лежать інвестиції та інновації. Саме розвиток інвестиційно-інноваційної діяльності забезпечує конкурентну перевагу та дозволяє країні посісти гідне місце в міжнародному співтоваристві.

Для оцінки стану інноваційної діяльності країн світу організація інтелектуальної власності (WIPO) щороку складає рейтинг країн за Глобальним індексом інновацій, який базується на понад 80 показниках інноваційного потенціалу, включно з інвестиціями в дослідження та розробки, витрати на освіту та високотехнологічну продукцію. Результат дослідження за 2023 р. наведено на рис. 1 [2].

До числа 10 країн – лідерів за інноваціями увійшли Швейцарія, Швеція, США, Велика Британія, Сінгапур, Фінляндія, Нідерланди, Німеччина, Данія

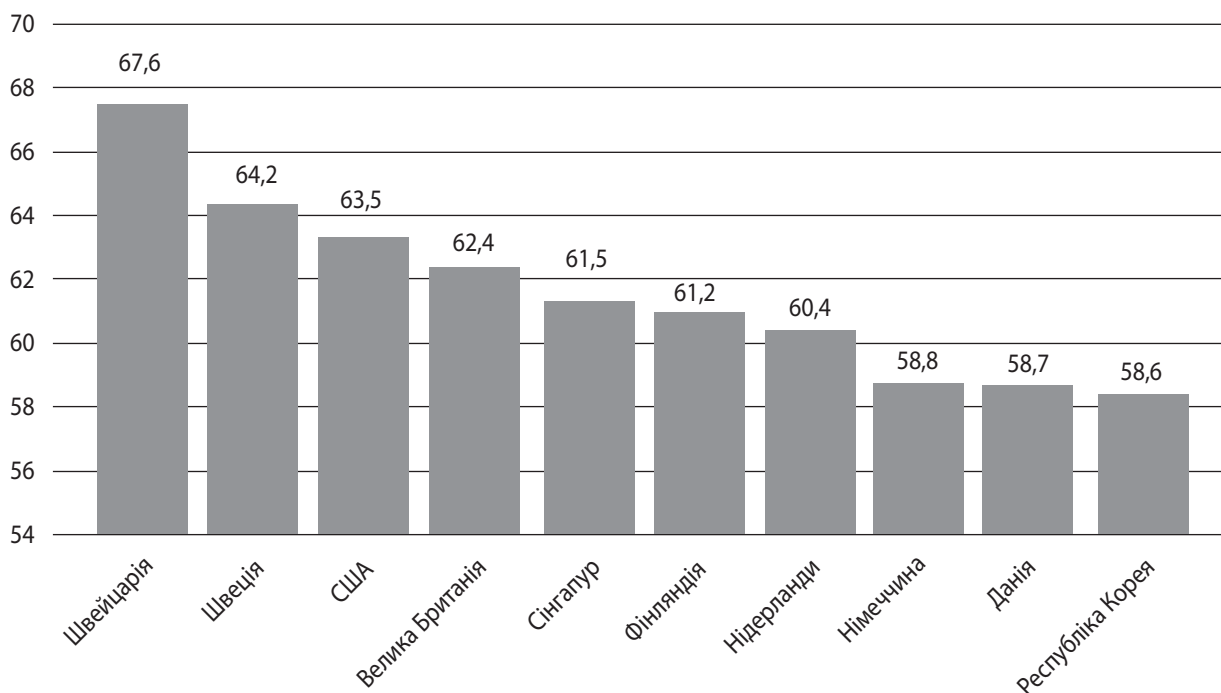

Рис. 1. Рейтинг країн за Глобальним індексом інновацій у 2023 р.

Джерело: сформовано авторами за [2].

та Республіка Корея. Серед 132 країн світу Україна посідає 55 місце в рейтингу Глобального індексу інновацій, що свідчить про недостатній розвиток інвестиційно-інноваційного середовища, проте наразі цей процес сповільнено через негативні тенденції економічної та політичної ситуації в країні.

Кожна розвинена країна має власну модель інноваційного розвитку. Однак їх об'єднує те, що вони досягають синергетичного ефекту, вибудовуючи ефективну взаємодію на різних рівнях задля розвитку економіки та підвищення якості життя. На державному рівні застосовуються прямі та непрямі заходи для стимулювання інновацій та створення сприятливого інвестиційного клімату. На рівні приватного сектора здійснюються інвестиції в інноваційне виробництво та трансфер технологій, а на рівні інших учасників забезпечується формування та розвиток інноваційної інфраструктури [2].

Згідно з результатами дослідження Глобального індексу інновацій 2023 року лідером інноваційного розвитку вже вкотре залишається Швейцарія. У швейцарській моделі інвестиційно-інноваційного розвитку важливим фактором лідерства є великі обсяги інвестицій у сферу інноваційної активності підприємств, а дотримання принципів конкуренції дозволяє з максимальною ефективністю використовувати державні фінансові ресурси, спрямовуючи їх на найбільш конкурентоспроможні проекти. Швейцарія має один із найвищих показників витрат

на науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи (далі – НДДКР) по відношенню до валового внутрішнього продукту. Державна політика у сфері інвестиційної діяльності Швейцарії базується, передусім, на забезпеченні якості освіти, доступності державних закладів, створенні надійного політичного та правового середовища.

Розглядаючи участь України у сфері НДДКР, можемо стверджувати, що останніми роками спостерігається коливання обсягів витрат на науково-дослідні роботи, що спричинено багатьма чинниками, зокрема ускладненням політичної та економічної ситуації в державі.

У табл. 1 наведено напрями витрат на наукові дослідження та розробки за період 2021–2023 рр. [5]:

Аналізуючи статистичні дані, можна стверджувати, що у 2022 р. діяльність у сфері впровадження інновацій на підприємствах суттєво знизилася. Проте загальний показник витрат у 2023 р. є трохи вищим, ніж у 2021 р., що показує позитивну динаміку розвитку. Частка витрат на наукові дослідження та розробки у ВВП є досить низькою, що зумовлює і подальшу необхідність орієнтації вітчизняної моделі інвестиційно-інноваційного розвитку на моделі провідних країн світу.

Висококонкурентну та відкриту економіку, що пропонує доступ до нових продуктів, технологій, навичок та інновацій, має Швеція. Перевагами шведської моделі інвестиційно-інноваційної діяльності є кваліфіковані кадри підприємств, спри-

Витрати на наукові дослідження та розробки за 2021–2023 рр.

Напрямок витрат	2021	2022	2023
Фундаментальні наукові дослідження, млн грн	5163,7	4081,3	4424,4
Прикладні наукові дослідження, млн грн	4821,3	4827,6	6348,4
Науково-технічні (експериментальні) розробки, млн грн	10988,8	8208,9	10575,3
Усього:	20973,8	17117,8	21348,1
Частка витрат на наукові дослідження і розробки у ВВП, %	0,38	0,33	0,33

Джерело: складено авторами на основі [5].

ятливе економічне та політичне середовище, що робить країну привабливою для іноземних інвесторів, а низький рівень оподаткування та корупції є додатковими стимулами для ведення бізнесу.

Реалізація американської моделі стимулювання інвестиційного та інноваційного розвитку визначається переважно економічними факторами. Окрім того, значний вплив на розвиток справляють попит на інновації та розмір ринку, сфера ІТ, фармацевтика та біотехнології, що робить США лідером за світовим експортом у цих галузях.

Сполучені Штати започаткували індустрію венчурного капіталу і на сьогодні залишаються лідером завдяки створенню Американської корпорації досліджень і розвитку в 1946 р. Місцеве врядування деяких штатів розробило програми підтримки венчурного фінансування, передусім для невеликих стартапів. Інші допомагають приватним спонсорам спрямовувати зусилля та знаходити угоди. Компанії венчурного капіталу не лише інвестують кошти, але й надають управлінську консультаційну підтримку, наприклад формулюють бізнес-стратегії [1]. Окрім того, у США досить розповсюджена культура портфельного інвестування, навіть серед населення.

Прикладом країни з чіткою системою захисту прав інвесторів є саме США [3]. Законодавство країни передбачає можливість компенсації завданих збитків для власника прав на об'єкт інтелектуальної власності. Сума компенсації має бути більшою, ніж прибуток від продажу ліцензії на використання права власності.

Багато країн використовують податкові стимули з метою залучення ресурсів. Найпоширенішими податковими стимулами є інвестиційні податкові кредити, які являють собою відстрочку або зменшення суми податку на прибуток при інвестуванні в нові технології та інновації (рис. 2).

У розвинених країнах розмір інвестиційного податкового кредиту встановлюється у відсотках від вартості інвестицій і становить від 10–15% (Канада) до 100% (США, Ірландія) [3].

Аналізуючи галузь інвестування в НДДКР у США та Канаді, слід зазначити, що при цьому застосовують 20% податкової знижки на приріст інвестицій за умови, що додаткові інвестиції в НДДКР, на які поширюється пільга, не перевищують 50% суми витрат за певний період.

У 1990-х рр. використання податкових пільг для стимулювання інвестицій виявилось негативним досвідом для України через появу «псевдоінвесторів» та зловживання пільгами (ухилення від сплати податків, створення підприємств з надзвичайно малими розмірами інвестицій з метою одержання від держави податкових пільг).

Згідно з французьким законодавством підприємства можуть зменшити свої зобов'язання з податку на прибуток на 50% від різниці між величиною інвестицій у НДДКР у звітному році та середнім обсягом інвестицій за два попередні роки. Ця пільга дозволяє підприємствам компенсувати частину своїх інвестиційних витрат за рахунок прибутку [7].

Що стосується Великої Британії, то держава активно заохочує інвестування в НДДКР шляхом зменшення оподатковуваних доходів підприємств на вартість зазначених інвестицій. Велика Британія – одна з країн, яка має найбільш привабливий інвестиційний клімат серед інших держав. Британська модель розвитку інвестиційного та інноваційного середовища заснована на відсутності на законодавчому рівні особливих обмежень щодо суб'єктів господарювання, які володіють нерухомістю на території країни. При цьому іноземні інвестори мають можливість самостійно обирати, в які об'єкти інвестувати, орієнтуючись на розмір ринку, політичну й економічну стабільність і розвиток інфраструктури [7].

Слід приділити увагу моделі інвестиційного та інноваційного розвитку Сінгапуру, який зайняв провідну позицію серед економік регіону Південно-Східної Азії, Східної Азії та Океанії. Реалізації великих інвестиційних проектів сприяють стабільність і прогресивність правового поля, чіткість фінансо-

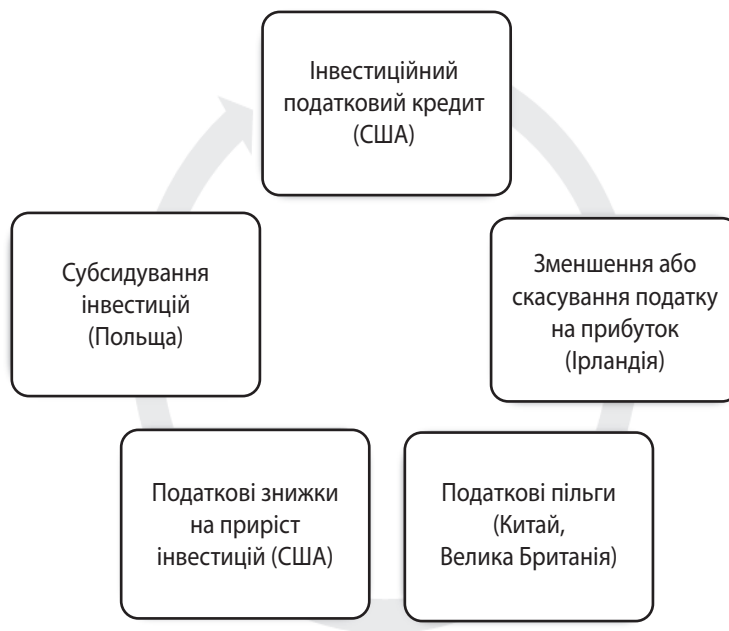

Рис. 2. Інвестиційні стимули провідних країн світу

Джерело: сформовано авторами на основі [9].

вих та економічних стратегій підприємств, розвинута інфраструктура країни. Модель стимулювання інвестицій у Сінгапурі базується на спрощенні ведення бізнесу для інвесторів та підприємств порівняно з іншими країнами Азії. Інвестування в нерухомість у Сінгапурі є найбільш поширеним способом і високоприбуткових інвестицій, а податкова політика країни є відкритою для міжнародних інвестицій та сприятливою як для великого бізнесу, так і для приватних підприємців через мінімізацію податків та зборів для інвесторів.

Для України цікавим є досвід таких західноєвропейських лідерів із залучення прямих іноземних інвестицій, як Німеччина, Польща та Угорщина [6].

Як і в інших країнах, основним чинником інноваційного розвитку Німеччини є залучення інвестицій в інноваційні процеси країни. Інноваційний сектор Німеччини характеризується високими показниками інвестиційної підтримки, різноманітністю джерел фінансування та значними інвестиційними ресурсами, у тому числі й іноземним капіталом. Завдяки економічній політиці німецького уряду, вигідному економічному положенню, інвестиційній привабливості держави, високому науково-технічному та кадровому потенціалу, а також розвинутій промисловості та інфраструктурі відбувається процес залучення іноземних інвестицій.

Ефективне державне регулювання інвестиційної діяльності в Польщі досягається завдяки таким організаційно-економічним заходам, як су-

воре дотримання чинного законодавства у сфері регулювання інвестиційної діяльності; створення сприятливого інвестиційного клімату для іноземних інвесторів; використання маркетингових заходів «просування» для створення позитивного інвестиційного іміджу держави; система фінансової підтримки у формі субсидій та підтримка у поліпшенні регіональної інфраструктури.

В Угорщині діяльність зарубіжних інвесторів дозволена майже в усіх галузях. Податкові пільги доступні для інвестицій в наукову діяльність. Усі витрати у сфері науково-дослідницької діяльності вилучаються з бази оподаткування. В індивідуальному порядку розглядається питання надання інвесторам пільг у формі безпроцентних кредитів та субсидій за результатами розгляду інвестиційних проектів, які сприяють розвитку експорту, територій і промислових зон зовнішньоекономічної діяльності та торгівлі, регіонів з високим рівнем безробіття, а також сфери захисту довкілля [8].

Узагальнюючи досвід державної політики провідних країн світу, пропонуємо низку напрямів стимулювання інвестиційно-інноваційної діяльності, які мають важливе значення для економіки України та забезпечать у майбутньому сталий розвиток вітчизняних підприємств:

- ✦ формування та впровадження стратегії сталого політичного, соціального та економічного розвитку країни, удосконалення нормативно-правової бази, що регулює інвестиційні та інноваційні процеси;

- ✦ підвищення інвестиційної привабливості підприємств для залучення іноземних інвестицій;
- ✦ скорочення суми податку на прибуток, спрямований на замовлення та спільні НДДКР;
- ✦ інвестування у ключові галузі промисловості задля підвищення рівня конкурентоспроможності;
- ✦ запровадження податкових пільг, надання податкового кредиту (відстрочки) податкових платежів у частині витрат з прибутку на інноваційні потреби;
- ✦ залучення інвестицій та державна підтримка виробництва зі значним інноваційним потенціалом, які потребують модернізації основних фондів;
- ✦ забезпечення захисту прав власності та інвесторів та створення рівних умов для їх діяльності;
- ✦ підготовка висококваліфікованих кадрів;
- ✦ удосконалення регіональних методів стимулювання інвестицій в контексті постійно зростаючої взаємодії, яка може бути забезпечена лише на національному рівні.

ВИСНОВКИ

Таким чином, аналізуючи досвід світових лідерів, можна зробити висновок, що в кожній країні основним завданням державної економічної політики є впровадження та дотримання заходів, спрямованих на розвиток інвестиційно-інноваційної діяльності та створення для цього сприятливого середовища.

Для ефективної реалізації інвестиційної та інноваційної активності підприємств в умовах сталого розвитку економіки України необхідно створити відповідну нормативно-правову базу, що сприятиме впровадженню низки стратегічних заходів для забезпечення належних умов розвитку інвестиційно-інноваційних процесів.

Стимулювання інвестиційної діяльності є ключовим фактором для підвищення рівня інвестиційної привабливості України. Напрямами стимулювання для розвитку інвестиційно-інноваційної діяльності вітчизняних підприємств можуть стати зменшення кількості податків та зборів; застосування пільгового режиму для інвестицій та інновацій; скорочення бюрократичних процедур щодо реєстрації інвестицій та інновацій, а також впровадження ефективних гарантій для інвесторів, які на даному етапі забезпечують виконання зобов'язань держави в цій галузі.

Уряду України потрібно орієнтуватися на моделі розвитку інвестиційно-інноваційної діяльності закордонних підприємств задля поліпшення право-

вих та економічних інструментів, спрямованих на створення сприятливого інвестиційного клімату. Дотримання запропонованих методів модернізації стимулювання інвестиційної та інноваційної діяльності вітчизняних підприємств у контексті сталого розвитку країни забезпечить стійку та збалансовану систему розвитку економіки України загалом. ■

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Atkinson R. D. Understanding the U.S. National Innovation System, 2020. *Information Technology & Innovation Foundation*. November 2, 2020. URL: <https://itif.org/publications/2020/11/02/understanding-us-national-innovation-system-2020/>
2. WIPO: Оприлюднено Глобальний інноваційний індекс 2023 року. Україна посідає 55 місце. *Євро Освіта*. 12.10.2023.. URL: <https://euroosvita.net/index.php/?category=1&id=8033>
3. Гоцуляк Л. В. Інвестиційна політика розвинених країн в умовах становлення інноваційної економіки. *Ефективна економіка*. 2014. № 9. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3330>
4. Гук О. В., Шендерівська Л. П., Мохонько Г. А. Інвестування інноваційної діяльності : навч. посіб. Київ : Політехніка, 2022. 186 с.
5. Наука, технології та інновації. *Державна служба статистики України*. URL: https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/publnauka_u.htm
6. Ігнатюк В. В., Малахова Ю. А., Сукманюк В. М. Сучасні джерела фінансування інвестиційних потреб підприємства. *Приазовський економічний вісник*. 2020. Вип. 2. С. 98–102. DOI: <https://doi.org/10.32840/2522-4263/2020-2-17>
7. Руденко О. А. Особливості регулювання інвестиційних процесів та дослідження інвестиційного потенціалу в постсоціалістичних країнах. *Економіка і організація управління*. 2019. № 1. С. 85–91. DOI: 10.31558/2307-2318.2019.1.9
8. Сиром'ятникова О. В. Ефективність бізнес-планування інвестиційних проектів в сучасних умовах розвитку України. *Вісник НТУ «Харківський політехнічний інститут»*. Серія «Економічні науки». 2017. № 45. С. 107–111. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/9cabe799-33cf-4730-81d8-9f1044de44fe/content>
9. Шевчук І. В. Вплив податкової політики на інвестиційний клімат країни. *Науковий вісник Полісся*. 2014. № 3. С. 36–40. URL: http://ir.polissiauniver.edu.ua/bitstream/123456789/1446/1/Nauk_chut_2014_3_36-40.pdf

REFERENCES

- Atkinson, R. D. "Understanding the U.S. National Innovation System, 2020". *Information Technology & Innovation Foundation*. November 2, 2020. <https://itif.org/publications/2020/11/02/understanding-us-national-innovation-system-2020/>

- Hotsuliak, L. V. "Investytsiina polityka rozvynenykh krain v umovakh stanovlennia innovatsiinoi ekonomiky" [The Investment Policy of Developed Countries in Terms of the Formation of an Innovative Economy]. *Efektivna ekonomika*, no. 9 (2014). <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3330>
- Huk, O. V., Shenderivska, L. P., and Mokhonko, H. A. *Investuvannia innovatsiinoi diialnosti* [Investing in Innovative Activities]. Kyiv: Politehnika, 2022.
- Ihnatiuk, V. V., Malakhova, Yu. A., and Sukmaniuk, V. M. "Suchasni dzherela finansuvannia investytsiinykh potreb pidpriemstva" [Modern Sources of Financing the Enterprise's Investment Needs]. *Pryazovskyi ekonomichnyi visnyk*, no. 2 (2020): 98-102. DOI: <https://doi.org/10.32840/2522-4263/2020-2-17>
- "Nauka, tekhnolohii ta innovatsii" [Science, Technology and Innovation]. *Derzhavna sluzhba statystryky Ukrainy*. https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/publnauka_u.htm
- Rudenko, O. A. "Osoblyvosti rehuliuвання investytsiinykh protsesiv ta doslidzhennia investytsiinoho potentsialu v postsotsialistychnykh krainakh" [Features of Regulation of Investment Processes and Investment Potential Investigation in Post-Socialist Countries]. *Ekonomika i orhanizatsiia upravlinnia*, no. 1 (2019): 85-91. DOI: 10.31558/2307-2318.2019.1.9
- Shevchuk, I. V. "Vplyv podatkovoi polityky na investytsiinyi klimat krainy" [The Impact of Tax Policy on the Country's Investment Climate]. *Naukovyi visnyk Polissia*. 2014. http://ir.polissiauniver.edu.ua/bitstream/123456789/1446/1/Nauk_chut_2014_3_36-40.pdf
- Syromiatnykova, O. V. "Efektyvnist biznes-planuvannia investytsiinykh proektiv v suchasnykh umovakh rozvytku Ukrainy" [Efficiency Business Planning of Investment Projects in Modern Terms of Development of Ukraine]. *Visnyk NTU «Kharkivskyi politekhnichnyi instytut»*. Seriya «*Ekonomichni nauky*», no. 45 (2017): 107-111. <https://repository.kpi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/9cabe799-33cf-4730-81d8-9f1044de44fe/content>
- "WIPO: Opyriudneno Hlobalnyi innovatsiinyi indeks 2023 roku. Ukraina posidaie 55 mistse" [WIPO: Global Innovation Index 2023 Released. Ukraine Ranks 55th]. *Yevro Osvita*. October 12, 2023. <https://euroosvita.net/index.php/?category=1&id=8033>